

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

November

Årgang 70 . Nr. 9

1985

50-års studenterjubilarene juni 1985

Bageste række fra venstre

Niels Christian Tyndeskov, Max Ebert, Torben Andersen, Palle Bojesen.

Anden række

Ib Westphall, Ole Wiuff, Inge Tyndeskov (gæst), Helge Hansen, Erik Bjerner, Rasmus Hansen.

Forreste række

Svend Vestergaard, Ole Mitens, Pia Frandsen (f. Wille Jørgensen), Svend Ranvig,
Helge Hansen, Kaj Lund og Christian Herman Jensen.

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

**H. C. Bjødstrup
Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/S

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

**SAAB
DACIA**

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE
Tlf. (02) 17 00 72

- Stedet vi mødes

HOTEL POSTGÅRDEN

Susanne og Leslie Christensen

Telf.: (03) 63 22 22

Gammel-soranerdag på Skolen

Som en af dem, der året igennem kan følge Skolens liv, glædede det mig, at der første gang afholdtes Gammel-soranerdag. Mange gange har den tanke strejft mig, om ikke rusfesten den ene gang om året var for lidt for gamle soranere, der ville gense Skolen og dens omgivelser.

Derfor så jeg frem til dagen, den første lørdag i september med spænding, ville der mon komme nogen? Og stor var glæden, da mange fra de sidste årgange dukkede op, men *hvor blev alle de ældre af?*

Ialt har der været ca. 150 gamle soranere, men de allerfleste var fra de yngste årgange.

Dagen begyndte med spisning i spisesalen for de fleste, og snakken ved bordet drog tankerne tilbage til ens egen tid, hvor man som skolesøgende hørte larmen og snakken fra spisesalen, uden selv at være med. Efter middag begyndte så alle disciplinerne trods stormens rasen og sjaskende regnbyger. Hvorfor skulle vejrguderne rase i den grad, for vi havde da ikke gjort noget, hvorved vi fortjente det.

De mange tilmeldinger gjorde det nødvendigt at flytte en disciplin ud i Sorøhal- len. Den ny sportshal, som endnu ikke i skrivende stund er indviet, blev beundret og brugt til glæde for både unge og gamle. Jeg husker endnu, hvordan vi i min skoletid talte om, at nu skulle den ny hal da snart bygges, og den gamle laves i stand, men det blev altså først i 1985, at det lykkedes. Hjertelig tillykke med den ny hal til Skolen, og gid den må blive til gavn for både gamle og nye elever.

Det er en dejlig hal, lys og venlig, og udefra kunne den ikke være kønner, idet den også falder godt sammen med den gamle Akademihave ved hjælp af det brudte tag og drivhuset til fuchsiaerne om vinteren op ad sydfacaden.

Det var volleykampen, der blev afgjort her. Efter de mange idrætsøvelser sluttede eftermiddagens program med anførelser, hvor modstanderne blev omtalt i de smukkeste vendinger, og alle var glade for dagens forløb. Bagefter var der spisning i

den gamle gymnastiksal: Hvid labskovs og derefter musik og dans. Desuden var der som en del af underholdningen et udsnit af en revue, der tidligere var opført på Skolen. Den skildrede gymnastik før og nu, udført af Skolens piger. Den fik kraftigt bifald. Musikken var høj, og det var glæden ved dansen også. Festen sluttede kl. 24,00.

Og nu det alvorlige

Hvor blev alle de rigtig gamle soranere af? Årgangene fra 1900-70. Vi havde ventet at se en del af jer, for der sker også noget i Sorø trods alt, og man behøver ikke at deltage aktivt i de forskellige sportsgrene, men man kan udmærket spadsere omkring og sludre med gamle kammerater og mindes gamle dage.

Det var et stort arbejde, der fra Skolens og dens læreres side blev lagt i arrangementet, og det fortjente større opbakning fra de ældres side. Dette arrangement var det første samlede forsøg. Næste år bliver det tradition, så mød op og glæd dig selv og os andre med at komme!

Tak for en dejlig dag til arrangørerne og Skolen!

Flemming Lehn (R 55)

Holbergs fødselsdag 3. dec.

Billetter kan reserveres hos *Finn Harlang* (01) 13 86 66 *inden den 20. november.*

Orkesterplads, 1. parket og balkon kr. 125,00 – 2. parket og balkon II kr. 100,00 – Parterre og 1. etage I kr. 70,00 – 1. etage II kr. 30,00 – 1. etage III kr. 20,00.

Forestillingen bliver *Maskerade.*

Soranske dødsfald

LAUGE PRIP OLSEN (1905)

11. juni 1889 – 6. februar 1975

JØRGEN DÉGN (R 21)

7. januar 1905 – 31. marts 1985

AKSEL ARNDAL (S 23)

29. april 1904 – 10. september 1985

JOHAN CLAUSEN (S 24)

24. maj 1905 – 28. september 1985

KAJ BUCH-LARSEN (R 23)

2. juni 1905 – 10. august 1985

11 mill. kr. til Bohr Institutet

Velux Fonden skænker instituttet regnemaskine-udstyr, der åbner store, nye muligheder for forskningen.

af *Jens J. Kjærgaard*

Velux Fonden gav tirsdag Niels Bohr Institutet tilsagn om avanceret dataudstyr til en værdi af 10,8 mill. kr. Det styrker det frugtbare samspil mellem teori og eksperimenter, som altid har kendetegnet forskningscentret på Blegdamsvej og dets filial ved Risø. Talkuseren fra Velux er den første store gave i anledning af stiftens 100-års dag, men næppe den sidste.

»Den gennemgribende modernisering og udbygning af data-anlæggene har længe stået højt på vores ønskeseddel, siger industribestyreren, lektor Knud Hansen.

Medarbejdere og gæster får nu let adgang til tidssvarende udstyr, som endda giver os et forspring på datamat-området; det opmuntrer os til afprøvning af nye ideer. Vi vil tage opgaver op, som vi ellers måtte lade ligge. Og det bliver lettere at samarbejde over grænserne. Vi kan tillade os at iværksætte meget store regneprojekter efter de praktiske forsøg her og andre steder i verden«.

Civilingeniør *Villum Kann Rasmussen* (S 1927) er formand for Velux Fonden, som han stiftede i 1981. Pengene kommer fra det store selskab, som har specialiseret sig i vinduer og glastage.

»Jeg er glad for, at *low tech* kan give en håndsrekning til *high tech*, sagde han ved overrækkelsen. »I mine gymnasieår hørte vi altid, at brødrene Bohr kunne løse alle problemer, blot de havde en divan. Men når tankerne skal efterprøves, er der jo brug for mere avanceret udstyr«.

Institutet hører under Københavns Universitet, det er ramt af sparekniven, og derfor kom Kann Rasmussen ikke med en check på 10,0 mill. kr., men med et tilsagn om dataudstyr. Hvis pengene kom direkte ind på kontoen, måtte forskerne væbne sig med tålmodighed under en langvarig formel sagsbehandling med licitationer.

Berlingske den 2. oktober 1985

40-års jubilæum

Aage Chemnitz, 58, Den kongelige grønlandske Handels direktør, har den 1. oktober 1985 40-års jubilæum i Grønlandstjenesten.

Han er født i Lichtenau i Sydgrønland, men blev sat i skole på Sorø Akademi, og da han havde taget sin realeksamen, blev han ansat som volontør i Grønlands Styrelse og avancerede i 1947 til handelsassistent på prøve. Han blev straks sendt til Den kongelige grønlandske Handel i Grønland. I 1981 lod han sig overtale til at blive direktør for Den kongelige grønlandske Handel i Grønland. Man vidste, der var tale om en overgangsperiode, selv om tidspunktet for overdragelsen til Grønlands Hjemmestyre endnu var uvist. Men det er nu bestemt, at det gamle danske foretagende overgår til hjemmestyret den 1. januar 1986, og så mener Chemnitz, han har aftjent sin værnepligt i Grønlandstjenesten. Efter eget ønske fra træder han sin post med årets udgang.

Aage Chemnitz, der med sit indgående kendskab til det grønlandske samfund har formået at bugsere KGH gennem en periode præget af usikkerhed om virksomhedens fremtid, er pligtro til det sidste.

På 40-års jubilæumsdagen er han endnu ikke hjemvendt fra en af sine mange tjenesterejser i Grønland. De sikkert mange, der ønsker at hylde den dygtige embedsmand, må derfor vente til mandag den 7. oktober kl. 13,00, hvor der er reception i KGH's domicil, Strandgade 100 på Christianshavn.

Bogauktion ved julefrokosten

Der vil ved julefrokosten blive bortauktioneret en lille, men udsøgt samling Holbergiana, et par sjældne, skønlitterære mesterværker, hvis handling udspiller sig i Franterbrøndens nærmeste omegn, samt et par værker af umålelig værdi for den historisk interesserede gamle Soraner (heriblandt et næsten komplet sæt af Soransk Tidsskrift 1865-1912). Det indkomne beløb går ubeskåret til Soraner-Bladets drift.

Fire arkitekter på Tersløsegaard 1904-85

Arkitekt m.a.a. *Hans Henning Hansen* døde den 6. september 1985. Med ham slutter det arbejde, fire arkitekter sammenknyttede med familiebånd, så uegenlyst har udrettet for Holbergs gamle gård gennem mere end 80 år.

Det begyndte med at soraneren, professor og arkitekt m.a.a. **Martin Nyrop** (1849-1921) lod sig indvælge i det forretningsudvalg, Soransk Samfund i 1904 oprettede med henblik på, at få Tersløsegaard restaureret efter mange års vanrøgt. Se mere herom i den lille bog »De skikkelige Enker på Tersløsegaard« (1978) – fås på Tersløsegaard.

Martin Nyrop, der var gårdens arkitekt 1904-21, gjorde en meget stor indsats, som det også vil fremgå af nævnte publikation. Han efterfulgtes af sin hustrus nices mand, arkitekt m.a.a. **Henning Hansen** (1880-1945), der var gårdens arkitekt 1921-40, og som efterfulgtes af sin hustrus broder, arkitekt m.a.a., senere kgl. bygningsinspektør **Thomas Havning** (1891-1976), der virkede til 1965, og som efterfulgtes af arkitekt Henning Hansens søn, arkitekt m.a.a. **Hans Henning Hansen** (1916-1985), der var gårdens arkitekt til sin død. Under hans ledelse udførtes de store restaureringsarbejder 1973-77.

Det er familien *Laub*, der knytter de fire arkitekter familiemæssigt sammen, som det vil ses af efterfølgende lille oversigt.

Hans Jørgen Trøjel Laub (1817-1863) sognepræst, g.m. Ernestine Deichmann Linnemann (1827-1885) – 6 børn, deriblandt:

A) Louise Frederikke Laub (1851-1933) g.m. **Martin Nyrop** (1849-1921), arkitekt og professor.

B) Johanne Arngoth Haae Laub (1859-1943) g.m. Holger Axel Hansen (1852-1931), søminemester og cand. polyt. – 5 børn, deriblandt:

1) Agnete Frederikke Laub Hansen (1886-1970) g.m. **Henning Hansen** (1880-1945), arkitekt – 3 børn, deriblandt:

a) **Hans Henning Hansen** (1916-1985), arkitekt.

2) **Thomas Havning** (1891-1976), arkitekt.

Selvom kun Martin Nyrop var Soraner (i vor betydning af ordet) var Sorø dog for alle fire et stadig islæt, idet:

1. De to søstre Laub A) og B) havde soraner-broderen **Thomas Linnemann Laub** (S 1871), den kendte organist, komponist og forfatter.

2. Holger Axel Hansen var født i Sorø, som søn af adjunkt ved Sorø Akademi 1834-54, senere sognepræst Carl August Hansen (1807-1863).

3. De to søskende 1) og 2) havde søsteren Tekla Marie Laub Hansen (1888-1957), der var gift med soraneren, civilingeniør **Frederik Carl Christian Harboe** (1898).

4. Thomas Havning var gift med Magdalene Sophie Zeuthen (1890-1957), datter af soraneren, professor i matematik, dr. phil. **Hieronymus Georg Zeuthen** (S 1857).

5. Hans Henning Hansens søster, Susanne Henning Hansen (f. 1918) er gift med soraneren, civilingeniør **Ib Lund Refn** (S 1937).

Der er for os Soranere grund til at være dybt taknemmelige for det, de fire arkitekter har gjort for Tersløsegaard, således at gården i dag stadig kan præsentere sig i god stand og stadig – foruden de fornemme Holberg stuer – rummer fire smukke boliger, herunder boligen for »den skikkelige enke«, nu den fjortende siden Holbergs dage.

A. Kann Rasmussen

Rettelser til S.B., s. 114 og 119

Hans Jørgen Jensen (S 49) er udnævnt til Ridder af Dannebrog af 1. grad.

Eigil Møller Frederiksen er (S 1932).

Poul Anthon Drewes er (S 1922).

Undskyld!

Red

På Sorø Akademi 1928-35

Syv år – ikke syv år for Lea som f.eks. i Sonja Haubergs roman, ej heller syv magre år, men syv fede eller dog gode år, sådan erindrer jeg den tid, selvom livet vel heller ikke dengang var lutter dans på lagkage – som en kendt kontamination udtrykker det.

»Academia Sorana« kunne man læse og endda oversætte uden at kunne tale latin, som det stod med store sorte bogstaver på den lysegrå hovedbygningens sydfacade ud mod søen. En skønne dag trådte man indenfor for om muligt at vise sig skikket til at høre hjemme bag disse mure. Spændende var de to dage til optagelsesprøven, hvoraf jeg fra den første med skriftlig dansk og regning morsomt nok erindrer min senere ven – igennem et halvt århundrede – Henrik Schou sidde flittigt arbejdende, og fra andendagen med mundtlig dansk, bibel- og danmarkshistorie m.m. husker, at jeg for min kommende dansklærer, senere rektor P. H. Bohn, af det man efter datidens fordringer skulle kunne udenad, reciterede vistnok J. H. Wessels Smeden og Bageren. – Spændende var også de lange minutter, mens skolens rektor på Stengangen forkyndte for en vrimmel af forventningsfulde og snart henholdsvis lykkelige og ulykkelige drenge og forældre, hvem der havde bestået. Det havde man altså.

En ny æra var begyndt, med større forhold og videre perspektiver både ude og inde. Akademihaven, en rigt afvekslende velholdt park ved søens bred, et dejligt fristed. Hvidernes imponerende kirke, landets tredjelængste, med Absalons grav og flere kongegrave (ikke Margrethe I, der blev røvet til Roskilde) og inventar af høj historisk og kunstnerisk værdi. Og hinsides Fratergården med M. Nyrops gedigne brøndhus over brønd fra munketiden lå Akademibygningen med højloftede klasselokaler samt store sale med hidtil, på en skole, uset pragt, bygget (som man senere fandt ud af) af P. Mallings og indviet i 1827 som afløser af Thura's i 1813 nedbrændte, da de to sidepavilloner, senere

Ingemanns og Molbechs Hus, indtil for få år siden lærerboliger, blev skånet, mens bl.a. Holbergs kostelige bogsamling blev luernes bytte, dog nu næsten genskabt i sikret miljø ved donationer navnlig fra gamle soranere. Overhovedet lærte eleverne at ære »fader Holberg« ikke mindst som Akademistiftelsens velgører, blandt hvis rige gaver var Tersløsegård, nu med hans mindestuer; i kirken i særligt kapel så man Wiedewelts smukke gravmæle over ham og i Akademihaven hans højt ophøjede statue af V. Bissen. Med mellemrum fik skolen besøg af den uforlignelige, lige så lærde som folkelige professor Vilh. Andersen, selv fuldblods gammel soraner, til foredrag eller Holberg-oplæsning, hvad han var kendt for at gøre så godt som eller bedre end nogen.

I takt med øget alder og voksende viden i højere klasser steg også inspirationen fra det lille Sorø, i 19. årh. et af landets åndelige kraftcentre: Ingemann og (med bronzebuste i haven) C. Hauch, »naturens ædle dyrker« som zoologen J. Steenstrup og egregie-teologen J. H. Bredsdorff, både botaniker og banebrydende sprogforsker; Homer-oversætteren pr. excellence C. Wilster; den militante litterat P. Hjort (repræsenteret i salmebogen ved oversættelse af Luthers Af dybsens nød), hvis tyske grammatik fortsatte i vores ældre og yngre Kapper's do.; en søn af ham fødtes på Akademibygningens indvielsesdag, blev døbt samme dag sågar af Sjællands biskop Fr. Münter og opkaldt efter Fr. VI, der stod fadder. Til et af C. Hauchs børn var fadderne: Oehlenschläger, Thorvaldsen, Ingemann og Grundtvig, som ved Ingemanns mellemkomst fik lov at forrette dåben. Bogstaveligt i familie med soransk åndsliv var Fr. Paludan-Müller ved ægteskab med professordatteren Charite Borch, hvis søster var gift med organist F. W. C. Pedersen af Sorø-kunstnerslægten (kendtest H. C. Andersen-illustratoren Vilh. P.), som efterfulgtes i nogle år af komponisten P. Heise, der bl.a. spillede kammermusik med daværende rektor E. Bojesen, i sin tid lærer for S. Kierkegaard

og iøvrigt lærd filolog med disputats om antik græsk musikteori. Maleren Christen Dalsgaard var skolens tegnelærer.

Men også 1930'ernes »akademiske« lærerforsamling, med anciennitet tildels fra århundredskiftet, var overvejende af høj standard. Hele 4 var rigtignok teologer, men kunne åbenbart (bedre?) andet end teologi: Historie, engelsk, tysk og geografi, mens den flittige filosofiske forfatter P. Helms erklærede(s) at kunne undervise i alle fag undtagen kvindelig håndgerning – dog nøjedes han med historie, tysk og latin, når han ikke qua dr. phil. (i Nyplatonisme) hengav sig til græske studier eller tennisspil; ialtfald han og endnu en produktiv dr. phil Henrik Ussing (i Ældre Edda) var uden tvivl professorkompetente.

Øvrige lærere med få undtagelser var cand. mag'er, nogle på skolen fra først i århundredet, således også rektor gennem en menneskealder, 1911-41, H. Raaschou-Nielsen, med dansk, latin og græsk, skønt han mest underviste i gymnasiet, i engelsk f.eks. i vor eneste ugentlige time deri. Han skal have været yndlingselev af sin forgænger Bartholomæus Hoff, var selv en af de »store« rektorer med – ikke blot fysisk – pondus og myndighed: Al uro ophørte, når hans tunge skikkelse tonede frem, en lussing af ham faldt kun med års mellemrum og var for den forvorne (det var ikke mig!) en næsten kosmisk katastrofe og i andres øjne som en himlens straffedom: Men mest var han mild og venlig og fuld af lune. –

Af de 350 elever var nok en mindre halvdel »alumner« eller kostelever, som boede, spiste, læste, sov og vågnede under opsyn af yngre lærere med supplerende stilling som inspektorer (ikke -tører). Med henblik på dem, altså alumnerne (og ikke os mere selvstændige til-gående eller-cyklende) var også skoledagen tilrettelagt med mindst mulig tid til gale streger: 7,50 lovsang, 8,00-12,10 ialt 5 lektioner og 15,00-16,30 atter 2. Som skolesøgende med lang vej var man i middagstimerne, oftest med lektielæsning, fast hos en fami-

lie af bekendtskab, ifald da ikke fint vejr eller anden grund fristede til turen hjem og ud igen. – Obligatorisk for alle efter første år var skoleuniformen (afskaffet for ca. 10 år siden) med mørkeblå jakke, vest og benklæder samt hue med Fønix-knap; F-fuglen var skolens bomærke med motto »redivivus luce nova«. Undtaget herfra var de få piger i gymnasiet (på studenterholdet 1984 var de flertal!).

Min skolevej 7-8 km gennem skov ad nuværende hovedvej A1, dengang »tjæret«, og Sorø frygteligt brolagte Storegade (der omsider fik asfaltbelægning) var ofte en fin start på dagen, om vinteren dog mangen gang barsk med snestorm, spejlglat kørebane, enorme snedriver, 20-25 frostgrader eller alle dele; men kun helt enkelte gange i de syv år måtte jeg give op. Under hjemturen i forårsstormen 1934 stod cyklen momentant stille, og de sædvanlige 20-25 km/t var ikke i sigte i vindstyrke 11=30m/sec. Det skete, at man gjorde turen 2. (3.) gang til et eller andet arrangement på skolen eller i kirken eller privat.

Kammerater fik man mange af, i mellemskolen ca. 25 i hver af de to parallelklasser, hvor vi i B-klassen trods den selvfølgelig jævnyrdighed og på tværs af alfabetet alligevel følte os et enkelt nr. højere i rangklassen end de andre, der »kun« gik i A – en fornemmelse, min sunde fornuft stadig må bekæmpe! Iøvrigt alle forskelle til trods var der godt kammeratskab uden egentlige klikker, og helt uanset forældres rang og stand (skønt forskellen her gik fra øverst til nederst) var man vurderet efter, hvad man kunne og hvordan man var.

Varigt venskab fik jeg med fornævnte Henrik, søn af overlæge H. J. Schou, Dianalund (»Filadelfia«), vi sad alle 4 år i mellemskolen ved samme bord og havde også i gymnasiet som hhv. ny- og gammelsproglig flere fællestimer. Som fjernreboende logerede han til daglig privat i Sorø, hvorfra han ofte om onsdagen, hvor skolen sluttede kl. 14,00, på cykel fulgte mig hjem, så vi bl.a. kunne dyrke fælles

musikalsk interesse; han fik senere udannet sin smukke baryton-stemme, som han jævnlig optrådte offentligt med. Af og til i weekender og ferier besøgte jeg ham i overlægeboligen og følte mig nok her i begyndelsen en kvint eller oktav højere oppe end det hjemmevante, men blev også af hans forældre (hans mor var forresten en fin pianist) mødt med hjertelighed og positiv interesse igennem årene (i 1960 døde fru Margrethe Schou som den sidste af dem), i studentertiden endog et par gange med økonomisk håndsækning; i vore respektive hjem havde vi desuden en beslægtet kirkelig baggrund. I skole- og studentertid havde jeg hver sommer ca. en ugestid i deres smagfulde sommerhus ved Mullerup Strand med inspirerende samtaler og læsning, friske sejlture og adskilligt skæg og ballade både til lands og til vands også med andre unge. – Jeg spillede til hans bryllup i Gentofte kirke, de – begge læger – var med ved Metas og mit bryllup, vi sås her eller dér næsten hvert år, fortsat også i Gretes tid, ligesom vi har kontakt med Karen Margrethe, også efter hans død i 1978, hvor vi var til hans begravelse i Næstved, ligesom de havde været det ved Metas i 1970. – Blandt dem, jeg følte mig samstemt med og håber at gense ved studenterbiblioteket i 1985, må jeg nævne Svend Ranvig, min klassekammerat i gymnasiet, som cand. mag. (dansk og latin) i 4 årtier lærer på skolen og bibliotekar i 20 år ved Akademiets righoldige bibliotek, desuden redaktør af Soraner-bladet, ham har jeg nogle gange mødt og besøgt og korresponderet med.

Lærerne forholdt sig stort set på samme måde som eleverne uden snobberi og diskrimination. Men endnu hang for visse lærere øretæverne løst i luften; jeg gik ikke helt fri, husker endnu den lige så tåbelige som frygtelige lussing med vibrationer helt ned i haserne længe efter og efterladende en brandrød kind med 4 tydelige fingerstrimer, i frikvarteret betragtet med gysen af talrige kammerater. En snes år senere ved visit på skolen hos nævnte Ranvig traf jeg tilfældigt samme lærer, der

ikke syntes begejstret over at erindres om den håndgribelige og ikke uangribelige episode.

Til *gymnasiet* var overgangen mærkbar: Der stilledes nu anderledes krav til eleverne, som herefter tiltaltes med »De« også af tidligere lærere! Navnlig – men ikke kun – 3 erindringer jeg med taknemlighed, i fagene dansk, latin og græsk. *Dansk* omfattede dengang oldnordisk, sproghistorie og selvfølgelig især litteraturhistorie og -læsning, og i alle discipliner var lektor Johs. Jørgensen (som jeg siden traf et par gange med udbytte) en krævende og inspirerende lærer. Henrik Bertelsens Oldnordisk Læsebog var (finder jeg stadig – har endnu mit af mange meget brugte eksemplarer fra 1916 med alle blade løse!) med rette berømmet som den fuldkomne lærebog m.h.t. grammatik og detaljeret glossar og gav interessant indblik i tidlig nordisk sprog og litteratur. Den klassiske litteratur fra guldhorns-indskriften ca. 400 til især 18. og 19. århundrede blev for os i modsætning til mange gymnasiaster ikke hugget til pindebrænde, men trods nærgående formal- og realtolkning gjort levende og nærværende: Holbergs Erasmus Montanus, Blichers En Landsbydegns Dagbog, alle vers af Grundtvigs De Levendes Land, Oehlenschlägers Helge; digte samt novellen af Poul M. Møller, om hvem jeg læste hans beundrer Vilh. Andersens monografi og afsnit i hans Litteraturhistorie, skrev iøvrigt en ikke ueffenen melodi til hans Laus Tabaci. Til eksamen (opgave: »min personlige opfattelse af et kunstværk«) skrev jeg ungdommelig-pretentiøst om Beethovens 9. symfoni og fik mg+; ligeså i mundtlig dansk.

I klassisk-sproglig afdeling havde vi i I.G. ugentlig 9 (!) timer latin og i græsk 9, senere lidt færre. I de tre år nåede man gemmen en hel del forskellige tekster og fik rimelig fortrolighed med de to for en vordende teolog uundværlige sprog. I *latin* kunne lektor Raft nok være svingende, men ellers flittig, omhyggelig og kammeratlig. Traditionelt læstes en del Cæsar og Cicero, noget Livius og af poesi lidt

Ovid og Horats. Af min utilfredshed med en beskeden årskaraktet var berettiget, dokumenterede jeg til eksamen med mg+ i version (oversættelse af ukendt tekst) og mundtligt ug+.

Græsk havde vi med lektor *Holten* (-Bechtolsheim), vistnok af alle elever respekteret for sin dygtighed og afholdt for sin rige og retlinede menneskelige personlighed. I sproget, også latin, var han utvivlsomt en virkelig kapacitet: var bidragyder til Carsten Høeg og Hans Ræders oversættelse af Platons Skrifter. Græsk ånd og kultur var han dybt fortrolig med og præget af – men i lige så høj grad dansk: Glødende sønderjydske interesseret (foranledigede i mit hjemsovn en sønderjydske forening oprettet). Skønt hørende til de ældre lærere havde han til os et muntert, kammeratligt forhold og indkasserede f.eks. vor hyldelse, da vi en dag alle 5 (flere var vi ikke i 3.G.k.) modtog ham med demonstrativt nedadpegende tommelfingre og udråbet »péreat«: Ned med ham! Penum var dele af Xenofons Anabasis, af Herodot og naturligvis af Iliaden og Odysseen, desuden nogle fine anakreontiske digte og endelig Platon: Sokrates's Apologi, som ret engagerede ham. Begejstret blev han, da jeg til supplement havde købt W. Norvins nylig udkomne Sokrates-bog, og vi (eller mest han?) drøftede det spændende emne efter timerne. – Til min fødselsdag i studentereksamensterminen sendte han mig hilsen med foto fra Athen, hvor han havde været. Desværre kom jeg ikke op i Platon – fik kun mg+; men i et stykke Homer netop derfra, hvortil jeg var nået i min repetition. – Min julehilsen samme år, 1935, be-svarede han sålunde:

Si tu vales, bene est. Ego quidem valeo. Uterque nostrum utriusque lingue peritus est, et quoniam tu mihi græce scripsisti, mihi optimum videtur latine tibi respondere. Mihi persuasum habeo, me nunquam epistolam Græcam a juvene melius scriptam vidisse; crede, me maximo gaudio affectum esse eam legentem – (des-

værre har jeg ikke mit brev i koncept eller kopi).

Oversat til dansk:

Jeg håber, at du er rask. Jeg har det godt. Vi er begge to gode i begge sprog (latin og græsk), og da du har skrevet til mig på græsk, foretrækker jeg at svare dig på latin. Jeg er helt sikker på, at jeg aldrig har fået et græsk brev fra en ung mand, der var bedre formuleret. Tro mig, når jeg siger at det glædede mig i allerhøjeste grad at læse det –

Af et brevkort fra ham i 1940 ser jeg, at jeg har sendt hilsen til hans 65-års fødselsdag, året før han døde.

Til min studentermiddag hjemme var han blandt gæsterne ligesom vist bl.a. min musiklærer organist Andrup, som jeg havde været vikar for, og pastor Balslev, hvem jeg som sådan havde samarbejdet med (og var konfirmeret af).

Med *Jacob Andrup*, fra 1928 organist ved Sorø Kirke og tillige sang- og musiklærer på Akademiet, havde jeg en del at gøre. I kirken oplevede man adskillige gode koncerter både med hjemlige og fremmede kræfter; eksempelvis erindrer jeg endnu min betagelse som stor dreng ved første gang at høre Kyrie af Palestrinas *Missa brevis*, Goudimels *Hører til, I høje himle og Prætorius*. En rose så jeg skyde – sunget af den da helt unge (men endnu idag aktive) Mogens Wöldikes berømte Palestrinakor.

Ved kammeraternes konfirmation fremførte skolekoret Ingemanns og R. Bays konfirmationskantate, oprindelig skrevet til en københavnsk præstevén, men helt fra 1820/erne fast tradition i Sorø på Palmesøndag, hvor mangan gammel soraner kunne indfinde sig for at genopleve dette romantiske indslag i den kirkelige højtid. Festlig var også musikafslutningen på skolen om foråret, engang f.eks. med opførelse af Gades *Ossian-Ouverture* og sammes *Elverskud* (iøvrigt med Henrik og én mere i Moderens rolle), en anden gang udtog af Haydns *Årstiderne* etc.

I mellem skolen fik jeg Andrup som læ-

rer i klaver og snart også i orgel. Han havde som ung været elev af den kendte Karl Straube (Thomas-kantor i Leipzig, Bachs gamle embede) og var også som lærer fortrinlig på begge instrumenter, munter og inspirerende. – I de tre gymnasieår var jeg hans vikar ved kirken ligesom forud min bror (han og min søster blev studenter i '32); et endnu bevaret brevkort til mig fra hans ferie er adresseret til »Organistvikar« – Således betalte jeg for undervisningen og havde adgang til orglet. Det daværende instrument fra 1846 (af J. Gregeresen) blev siden afløst af et nyt og større af højt anerkendt kvalitet (Marcussen & Søn); desværre fik Andrup kun kort glæde af det, han døde samme år, 1941. – Det sidste par år var jeg samtidig fast organist i mit hjemsgn, så når jeg havde tjeneste i Sorø, fungerede min far derhjemme både som kirkesanger og organist – praktisk!

Må jeg endnu mindes et par små musikalske episoder. Engang på vej hjem fra kirke i Kindertofte spurgte min far mig

med sit særlige lune, om det var Jens Vejmand, jeg havde præluderet over? (I ungdommelig frimodighed improviserede jeg nu og da som præludium). – Ved en litteraturaften på skolen med mødepligt tænkte jeg at spare de 2 x 7 km., men tog alligevel derud, godt det samme: Der skulle begyndes med en sang, og da jeg jævnlig for Andrup spillede til »lovsang« (morgensang), spurgte rektor ud over salen, om V. var til stede. – En skoledag, da vi var på vej ind til time, stod en herre fra kirkekoret på trappen og trippede: – Jeg måtte skynde mig over i kirken og spille til et bryllup, da organisten ikke var kommet! Vi løb derover, så den ulykkelige brud endelig kunne føres op og blive lykkelig. Ind i første salme kom organisten – han havde været på søen at sejle – og enhver kan jo få vinden imod; han gled ind på orgelbænken og overtog resten, så jeg kunne vende tilbage til klassen, hvor forsinkelsen fandtes gyldigt begrundet.

S. T. Vestergaard (S 35)

50-års jubilarene i Sorø

Valdemarsdag den 15. juni 1985 samledes 50-års jubilarene i Sorø for at mindes gamle dage. Der var mødt 20 af ialt 31, hvoraf 8 var døde, et virkelig pænt resultat af Max Eberts anstrengelser for at holde sammen på flokken. Vi havde en meget hyggelig middag på Postgården, hvor snakken gik, og det blev sent, inden vi efter natmaden kom til ro.

Om søndagen var vi rundt på de kendte steder og konstaterede, hvad der var ændret, og det var slet ikke så lidt!

Efter en hyggelig frokost hos en lokal jubilar skiltes vi, enige om, at vi skulle mødes igen om 5 år. Under frokosten overrakte Max Ebert på holdets vegne *et par fornemme, vægtige sølvpokaler* til Skolen til anvendelse som sportsvandrepokaler. Der er endnu ikke fra Skolens side taget en endelig beslutning om anvendelsen, men det er jubilarenes ønske, at den ene skal bruges i forbindelse med *pigeidræt*.

»En af dem«

Hvad har Soransk Samfund at byde på?

Intet medlem af Samfundet er i tvivl om svaret på det ovenstående spørgsmål. Selv om formuleringen kan være forskellig, hovedindholdet i svaret er det samme.

Det har gennem mange år været diskuteret, hvordan vi mest effektivt kunne formidle dette svar ud til de gamle Soranere, der ikke er medlemmer. Hilsener til runde fødselarer og indbydelser til jubilarene har været et par af midlerne, og som det seneste er den lille introduktionspjece, der deles ud ved translokationen, kommet til.

Det er glædeligt at se, at Soraner-Bladet nu også mere aktivt går ind i arbejdet med at udbrede kendskabet til, hvad Soransk Samfund har at byde på. Vi kan ikke tillade os at stivne i de tilvante udtryksformer, og nytænkning skal naturligvis foregå på målgruppens præmisser. Vi er mange, der med stor forventning ser frem til videreførelsen af den nye linie. *Per Salling (S 73)*

Frokosten den 5. september

Formanden bød velkommen i de nye lokaler hos »Prag«, Amagerbrogade 37, 2300 København S, og udtrykte håbet om, at vi ville finde os til rette her på Ama'r, og blive glade og tilfredse.

Da der ingen frokostmuligheder var mere efter ombygningen af »Allegade 10«, måtte vi flytte, og Lüders havde peget på »Prag«, der har ry for at være et udmærket madsted, og Juul udtrykte ønsket om at det, i Soransk sammenhæng, ikke blev et af de dyreste efterhånden som tiden gik! – Referenten kan fortælle at det første møde med »Prag« lovede godt: Venlig og effektiv betjening, rimelige priser og hygsomme omgivelser i gammel stil med bjælkelofter og egetræ.

Vi var os selv – hvilken herlig fornemelse! – Juul konstaterede at sommerfrokosterne i den lille have i Pile Alle hos den trinde vært var gået godt – trods alt! Af celebre begivenheder i soransk régie kunne formanden berette om Bodils bryllup med Mogens, begge studenter fra Sorø ('66 og '27), og nu viede i Grønne Sal på Akademiet. Da Mogens Boisen er oberstløjtnant, er hans frue oberstinde, husk det nu!

Efter sålunde at have talt sig varm intonerede vor kære formand med bemærkelsesværdig styrke og stemmepragt (og uden brug af tekst langt mindre af ledsagende noder!) »Jeg veed« på den traditionelle melodi, som vi måtte nøjes med, da der desværre ikke var nogen til stede, der bemestrede den nye. Efter afsyngelsen konstaterede Stauning tørt at Juul tydeligt havde sunget om en undervandsbåd! »der glider Baaden langsomt *under* vandet«, hvilket imidlertid ikke gjorde skår i den almindelige glæde over formandens i øvrigt fortræffelige forsang (Herluf var til stede, men oplod ej sin røst!), tværtimod inspirerede det Juul til at mindes »den ranke Hjort«, altså lektoren (i Sorø fra 1919 til sin død i 1952), der ganske vist ikke sig spejlede der i vandet, selvom han siden hen boede i Ingemanns hus og for-

holdsvis nemt *kunne* have gjort det, når månens skin forvandlede nat til dag! Ingen mindedes imidlertid at have hørt derom, men hans navns nævnelse gav selvfølgelig anledning til en strøm af herlige »hjordiana«. Saxtorph kunne fortælle om et avisreferat, der berettede om »den snarrådige lektor«, der i Fjenneslev (ifølge fortælleren i en afstand af omkring 500m) havde kastet sit automobil til side for at undgå påkørsel af en pige, der løb over vejen! En rød sløjfe anbragt på rattet – på det sted hvor det lynhurtige greb var foretaget – skulle efter sigende mane til eftertanke, hvis lignende situationer skulle indtræffe senere.

Fundamentet støbes nu

Dan – der jo er primus motor i sagen vedrørende monumentet for skolens stiftelse ved Frederik II, og som sammen med Arne Østergaard og A. Kann Rasmussen danner det triumvirat, der har påtaget sig opgaven at overdrage det til Sorø Akademis Skole ved 400-års jubilæet den 31. maj 1986 – meddelte at fundamentet til stelen ville blive støbt i oktober. I øvrigt ville Dan tale om noget andet: Han var i gang med at rydde op i sine omfangsrige arkiver og havde fundet en Sorømappe, hvori det første blad var en sang (på melodien »Paa Sjølund's fagre Sletter«, skrevet af Hubert til Soransk Samfunds fest i Sorø den 5. september 1926. Dan læste sangen op, den var smuk og karakteriserede tydeligt sin forfatter, den fine personlighed lektor Hubert Rosen, S 1894 og lærer på sin gamle skole fra 1903 til 1947.

Rom – den evige Stad

Da Saxtorph lissom véd ét og andet om Den evige Stad – som han i de sidste fjorten år har besøgt tolv gange, og som han, ganske naturligt, længes efter dag og nat – faldt talen på denne herlige by, og alle var enige om at den der havde set Rom var gudbenådet, men udtrykket huede ikke Rantzau, hvis yndlingsaversion var begrebet »nåde«, specielt Guds! Saxtorph løste

imidlertid op for ham og bragte fred i hans sind: »Husk«, sagde han, »uden synd, ingen nåde – jo større synd, jo større nåde – ja, faktisk er det synden, der bør belønnes – dyden bærer jo lønnen i sig selv« – alle bemærkede hvordan Rantzaus åsyn ligefrem forklares.

Kaffen indtoges i sidelokalet, og her fastslog Kiesow med lokalhistorisk intuition at et portrætmaleri der udsmykkede rummet, sikkert forestillede Kommandør Anthonsen (ukendt af de fleste, men død under Københavns bombardement), hvis svigerfader var den første ejer af et værts- hus her på stedet! Ingen turde modsige ham, ej heller da han påpegede en vis lighed med referenten – skulle hans forfædre være indlbandet? – Følgende var stimet til den fjerne ø til torsdagsfrokost:

Herluf Krog-Meyer, æresmedlem og nestor 09, Børge Baggesen 24, Else Damgaard-Nielsen, Gunnar Diemer og Laurids Schrøder 25, Dan Fink 27, Arne Stauning 29, Gunnar Holm-Petersen og Peter Waagstein 31, Jørgen Tholl 33, Paul Rantzau 37, Bent Henningsen 39, Niels M. Saxtorph 40, Finn Harlang 45, Ib Juul 47, Sv. Gram Jensen 49, Thyge Winther-Jensen 54, Hans Tatzelwurm von Kiesow 73, Axel Henriques, benjamin fra 80.

Nachspielet udfoldede sig i »Erik den Rødes Pub«, skråt overfor på Amagerbrogade nr. 40, hvor Schrøder, Stauning, Tholl, Rantzau, Saxtorph, Kiesow og Henriques fik følgeskab af Peter Oluf Brøndsted 65, han medbragte et prægtigt soransk fotoalbum, der studeredes ivrigt.

Paul Rantzau

Frokosten den 3. oktober

Harlang bød velkommen og overbragte hilsener fra formanden og næstformanden, der begge havde meldt forfald. Exformand Palle Taarnhøj sendte også en hilsen, han har det godt i USA og har nok at bestille, dog ikke mere end at han giver sig tid til at tænke på sine soranere. Da ingen i den seksten hoveder store forsamling

kunne/ville synge for (Herluf var hæs, sagde han), så fulgte vi Saxtorphs råd: »Hellere lade være end at bræge« og *tænkte* på »Jeg veed –« i stedet! Det gik glimrende – måske en idé til efterfølgelse? – Samtalen gik livligt. Af særlig interesse for frokost-referaternes trofaste læserskare bør noteres, at Saxtorph og Kiesow talte længe og vedvarende om den radioaktive *stylobauter*, men om den hører til de tidligere omtalte *stylobater*, fik jeg ikke rede på, dertil var samtalen for videnskabelig! – Dan fortalte med begejstring at man kunne købe rigtigt øl – Guinness først – i »Magasin«, hvilken hermed bekendtgøres. Veng, der var kommet på besøg fra Brasil, fortalte om det kæmpemæssige cistercienserabbedi – et af verdens største i Alcobaca nord for Lissabon, bygget 1148-1222 – altså i samme periode som Sorø kloster – det havde givet ham et uforglemmeligt indtryk af tidens og cisterciensernes bygningskunst: En vældig tidlig-gotisk katedral, fem klosteromgange, syv dormitorier, og et køkken så stort at man har ledet en hel flodarm igennem det – ifølge overleveringen sang 900 munke afvekslende messer dag og nat uden afbrydelse – og i nærheden ligger portugisernes nationalhelligdom, det store og prægtige dominikanerkloster i Batalha, grundlagt i 1388, et af kristenhedens mest strålende bygningsværker.

Landskabsarkitekt *Lone van Deurs* holdt efter spisingen sit med spænding imødesete foredrag om at gøre »Den sorte Firkant« grøn. Lone talte yderst velformuleret og vi fik en masse interessante oplysninger om baggrunden for den katastrofale tætbebyggelse på det københavnske Nørrebro, og hvordan man nu – langt om længe – er gået igang med at bøde på fortidens synder. Turen kommer nu til Vesterbro, og vi håber at Lone til sin tid vil fortælle os om problemerne dér og hvordan de tænkes løst. Et resumé af det storartede foredrag vil muligvis blive bragt senere i bladet.

Vi blev ialt 16: Æresmedlem og nestor Herluf Krog-Meyer 09, Dan Fink og

æresmedlem Svend Kamman 27, Carsten Jepsen 30, Erik Lüders-Thomsen 32, Nils Veng Petersen 33, Børge Ishøj og Flemming Valeur-Nissen 34, Niels Christian Wilhelmsen 36, Paul Rantzau 37, Niels Matthias Saxtorph 40, Finn Harlang 45, Poul Andersen 60, Lone van Deurs 63, Hans Kiesow og Per Salling 73.

Paul Rantzau

Runde fødselsdage i november

2. Skovejer Otto Hagemann (f. 1910, S 29), Maribovej 245, 4900 Nakskov.
3. Sem. lektor Søren Højmark (f. 1935, S 54), Glumsøvej 40, 2700 Brønshøj.
6. Dekorator Gregers Lind (f. 1915, '31), Enggårdsvej 10, 2610 Rødovre.
8. Disponent Henning Veik (f. 1935, S 55), Gustav Adolphs Gade 5, 3. th., 2100 København Ø.
9. Overlæge Kirsten Bronée (f. 1910, S 28), R. Steins Allé 24, LA 717, 2000 Frederiksberg.
9. Dir. Helge Jørgensen (f. 1910, R 27), Forsythiavej 48, 8500 Grenå.
9. Lrs. Hermod Lannung (f. 1895, S 14), Svinget 18, 2300 København S.
19. Cand. polit. Ove Ingvar Nielsen (f. 1935, S 54), Dalvej 24, 2970 Hørsholm.
19. Assurandør Vagn Schmidt Nielsen (f. 1925, R 43), Sundbakken 24, 5700 Svendborg.
20. Gdr. Ejner Larsen (f. 1900, R 17), Skælskørvej 12, Lyng pr. 4180 Sorø.
21. Overlæge Ole Sørensen (f. 1935, S 55), Bakkekammen 51, 4300 Holbæk.
23. Sales Manager Niels Tuxen (f. 1915, '31), s.k.a. Nordica Drive, Choton on Hudson, New York, NY, USA.
24. Rec. chef. Orla Rütt (f. 1915, R 33), Fredensbo, Skælskørvej 8, 4180 Sorø.
27. Orlogskaptajn Ole Lassen (f. 1935, '54), Hallebakken 14, Bistrup pr. 3460 Birkerød.
27. Overlæge Anders Wille-Jørgensen (f. 1925, '43), Klosterengen 20, Sennels pr. 7700 Thisted.

Poul Krarup (R 35)

Om *Poul Krarup (R 35)* død den 19. maj 1985 i USA, skriver hans ældre ven og kollega følgende:

Kære Poul, min gode ven, kammerat og kollega!

Skønt vi aldrig har arbejdet direkte sammen, vil jeg hylde dig, når du nu trækker dig tilbage fra en produktiv og strålende karriere som landskabsarkitekt. Dit arbejde har koncentreret sig om at bevare og forskønne parker og grønne områder, det samme, som jeg har arbejdet med, og det har gjort os til brødre og kollegaer, både filosofisk og professionelt.

Dit omhyggelige arbejde i mange år med at forny og forbedre parker, og dit arbejde med at udvikle grønne områder, din store faglige dygtighed, dit skarpe blik for detaljer i planerne, din idealisme og vitalitet, dit omhyggelige arbejde for Essex County Department of Parks, Recreation and Cultural Affairs, din loyale optræden overfor mig, en ydmyg landskabsarkitekt fra 1900-tallet, alt det viser klart, hvad vi nu mister i dig, men vi vil aldrig miste forbindelsen med dig her i departementet, sådan gik det også mig. Dit arbejde og din arv vil overleve og trives, så længe det mindste græsstrå og den største eg vokser på de steder, hvor du arbejdede. Her har dine grønne fingre sat sig tydelige spor.

Jeg udtalte for længe siden min anerkendelse af, at beboerne i Essex-distriktet forudseende opkøbte og bevarede i offentligt eje særligt smukke og maleriske områder, og de gjorde også klogt i at lade dig passe og udvikle disse områder, for du er i sandhed en jordens ven, en bevidst økolog, gentleman, medborger og broder, men fremfor alt er du et bevis på, at kærlighed til det skønne i naturen og i kunsten er det, der mere end noget andet appellerer til både hjerte og forstand og gør livet værd at leve.

Tak Poul Krarup!

Frederick Law Olmsted

Idyl og/eller virkelighed

Talen ved årsfesten den 12. oktober 1985 af overlæge Kurt Bresson (S 45).

Jeg vil indlede med at sige tak til Soransk Samfunds formand, Ib Juul for invitationen til at komme her ved denne lejlighed, og også takke rektor Kristensen for husly denne aften, – også for elever fra 1945.

Mine damer og herrer, kammerater og venner fra Sorø Akademi!

For nylig mødte jeg efter fyrretyve år, en af mine lærere fra gymnasietiden. Under vor korte samtale i Irma, hvor jeg fortalte, at jeg skulle komme her i dag, fik jeg at vide, at ved en festlig lejlighed som denne skulle der jo nødvendig blive tale om en lobhudling.

En lodhudling, vil I måske spørge, hvad er det?

Sagt med det samme, så betyder det skamrosning, overdreven ros af fortiden. Jeg slog (for en sikkerheds skyld) op i Molbechs danske ordbog fra 1854 (den måtte være antik nok), men her står der kun om hudfletning, det vil sige piskning af huden, til den sprækker. Lobhudling (skamfere) eller hudfletning det kommer vel alligevel ud på et, javel, men jeg sagde som svar, for jeg følte mig jo straks som den uartige elev, der blev advaret mod at komme på afveje – næh jeg har tænkt mig, at temaet ved denne lejlighed skulle være idyl og/eller virkelighed! Jamen idyl kan da også være virkelighed, sagde læreren, se bare på Sorø. Og det har lektoren ret i.

Spørgsmålet er erindringen om tiden for 40-45 år siden, alt var anderledes, selvom overfladen tilsyneladende er den samme, uændret gennem de mange år, om erindringer idylliserer virkeligheden, eller om vi i erindringen kan fremmane noget, noget af den virkelighed, som vi levede i dengang.

Det må naturligvis blive subjektivt, men kan trods dette godt være en del af en historisk virkelighed.

Fra krigens tid

Jeg skal derfor fortælle nogle erindringer, dels fra før 9. april 1940, dels efter disse krigsår, hvor vi gik her på Sorø, hvor idyl er og var virkelighed, men hvor virkeligheden ikke altid opfattedes som idyl, sommetider tværtimod.

I kan nu læne Jer tilbage og lytte i 20-25 minutter, før jeg kommer til de afsluttende bemærkninger.

I 1938 stod den 11-årige dreng på Sorø station og så sin mor stå i toget, der kørte væk. Hun blev mindre og mindre, til sidst ikke større end et knappenålshoved, forsvandt ud ad skinnerne, som lå øde og strakte sig tilbage til det land, som ikke var mere.

Drengen gik tilbage til den familie, han skulle bo hos, var endnu skolesøgende, som det hed. Det var hos den gamle redaktør. Redaktørens kone var en elskelig ældre dame (så overgangen føltes ikke så grel imidlertid), hun døde pludselig kort efter. Det var stor sorg, og drengene, ialt var vi fire, blev bedt om at komme og tage afsked med hende, hvor hun lå blid og hvid i sin seng. Hun blev lagt i kiste og stillet i stuen, hvorfra bisættelsen skulle foregå, før låget blev lagt på. Alle græd – også den ældre pensionær i huset, *frk. Fiedler*, der var blind. Hun havde været plejemor, d.v.s. oversygeplejerske på ortopædisk hospital i København og været ildsjælen i opbygningen af dette lægespeciale, men var ved skæbnens mærkelige træf altså havnet i dette pensionat sammen med sin hjælpedame, en sur islænderinde.

Låget blev lagt på, og pludselig fløj der en hvid due ind ad verandadøren, der stod åben ud til Banevejen. Den satte sig på kistelåget. Der var dyb stilhed, dette måtte være den afdødes sjæls sidste farvel, et Guds tegn. Den blinde *frk. Fiedler* stod lidt urolig, så sagde hun højt og brød den højtidelige fortryllelse som havde grebet os alle: Hvad er det her for noget? Hyss, sagde *frk. Havsten*, der sidder en hvid due på kisten. Hvad bilder den sig ind sagde

frk. Fiedler, kom nu går jeg. Duen fløj og vi drenge fortsatte vor skolegang, og med vore ture i Sønderkoven med bue og pil. Jeg kan ærligt sige, at jeg læste lektier på dette tidspunkt, hvad der også resulterede i en anmærkning i karakterbogen prentet med Nordahl Svendsens store skrift. Det stod, Kurt skal lære at tænke – en sætning mine børn har haft stor fornøjelse af at citere – mest i utide synes jeg – nå!

Sløjdhaven

Men – jeg husker at vi blev sendt på havearbejde i sløjdtimerne. Gymnastiklærer Thomsen, kaldet Satan, kørte foran på sin altid nypudsede cykel, foran kolonnen af kadettøjsklædte drenge. Det var vort sommerdres, vi lignede en fangetransport. Og ude i skolehaven ved Filosofgangen fik vi udleveret redskaber til at skuffe, rive og luge med. Men hvordan gjorde man det? Resultatet blev derefter, mens Gud-Satan gik i denne Edens have, der bugnede at modne æbler, blommer og pærer. I stedet for at uddele frugterne af et kundskabens træ, uddeltes flade øretæver. Det gjaldt om at skjule sig i en uset krog. Der var ingen formildende omstændigheder for 11-årige adammer (dengang uden evaer) i denne have.

Journalistik

Den gamle redaktør jeg boede hos, manglede alle tænderne, men sad og fedtede med sin pibe, han redigerede en spalte i Sorø Amts Dagblad. Det medførte, at han sendte os drenge til fodboldkampe for at få skrevet referat. Det blev også min tur, kr. 5,00 for en spalte, det var mange penge, og jeg skrev bogstaveligt talt på livet løs, hvad der snart skulle vise sig at være rigtigt, om en kamp mellem Sorø og Herlufsholm. Dette var en større begivenhed end det sløve krigsudbrud i 1939. Herlufsholm vandt – fortjent – og dette skildrede jeg levende. Nogle dage efter blev jeg passeret op af en mafia fra 3G, sikkert nogle fra fodboldholdet. Sorø Akademi var oprindeligt bygget for adelige, drenge og dette

smittede endnu af på klientellet – og på de almindelige regler. Det var således endnu i vore første år ifølge et ikke slettet reglement forbudt akademielever at gå med hund, stok eller kæreste. Vi skulle dog ikke holde hest.

Den omtalte mafia fra 3G bestod af 2 adelige, greve Schack og Schaffalitzky de Muckadell, men også af borgerlige, nemlig brødrene Dahlerup, sønner af radiospeakeren. Disse brødre blev særligt populære senere, for deres far havde en aften, hvor han havde glemt at lukke mikrofonen, ønsket hele Danmark god nat og sov godt – og rend mig i røven!

(Det var nu Prior, der sagde det!

Red).

Desuden var der til mafiaen knyttet en senere præst, Paaske som blev kendt som missionær i Armenien. De kidnappede mig og bortførte mig til et af deres kamre, og satte mig op en på varm kakkellovn og forlangte, at jeg skulle læse op af Sorø Amts Dagblad, alt hvad jeg havde skrevet om fodboldkampen. Dette var om jeg så må sige ret varmt stof, og da jeg var færdig, fik jeg lov til at springe ned, men før jeg kunne gå med min noget forbrændte bagdel, måtte jeg synge en sang for de Herrer.

Mange år efter fik jeg at vide af præsten, som var hjemvendt fra sit eksil, at det eneste han kunne huske var, at jeg havde en smuk stemme.

Jeg blev pålagt tavshed om begivenheden, som jeg hermed først formidler videre med navns nævnelse som en del af afsnittet idyl i Sorø/eller virkelighed. Måske har Mafiaen ikke rigtigt stolet på, at jeg holdt tand for tunge, så en dag greb de mig i benene, en smuk dag, hvor skyerne spejlede sig i søen (som de jo kun kan i Sorø), svanerne sejlede majestætisk (det gør svaner), skolen lå hensunken i lærd overvejelse, ja alt var jo idyl, kun ikke for den sprællende unge, der med hovedet nedad blev ført ud på en af anløbsbroerne og dyppet i søen.

Det lange lyse hår, som jeg havde, så jeg flød som Ofelias, og offeret følte

stærkt, at han var ved at drukne. Men noget eller nogen må have bremset dem, så at jeg alligevel kunne overleve som et sandhedsvidne om livet i Sorøes skønhed i denne fjerne (nu uvirkelige) tid før besættelsen, selv om jeg så det i omvendt perspektiv.

På skolen afskaffede de de gamle kakkelovne- og spyttebakkerne i *dette år 1940*. De første 2 år af min skolegang skulle ordensduksen (om vinteren) sørge for at lægge brænde på, akkurat så det passede, men igen, hvordan vidste man det? Og spyttebakkerne, som blev brugt af de gamle piberygende lærere, skulle tømmes. Jeg skal ikke dævle meget ved de reaktioner, vi også oplevede, dersom der forekom uregelmæssigheder. Kun dette, ingen af nutidens ungdom ville have fundet sig i de afstraffelsesformer, vi blev bekendt med, de *var* ikke ligefrem idylliske. Det mærkeligste er, at ingen af de lærere dr. philer eller cand. teoler, begavede fortællere, vel egentlig selv reflekterede over, hvad de gjorde, det var tidens stil, kan vi kalde det.

Den 9. april

Tirsdag den 9. april 1940 oplevedes som en høj, lys dag, lidt kølig. Postbudet kom løbende ude på Banevejen og råbte: De er her, tyskerne er her. Vi kunne høre flyvemaskinerne og se dem sejle henover Sjælland, en tæt flok, som støre på træk.

På skolen samledes vi i denne sal og rektor, dengang Raaschou-Nielsen, sagde, at vi skulle fortsætte skoledagen og være rolige og optræde værdigt, ikke provokere. Det var lidt antiklimax for drengesind, men i pagt med den officielle holdning, mange af de voksne græd.

På torvet stod tyskerne med grågrønne motorcykler. De var søre, fremmedudseende, barske, hjælmbeklædte, som kommet fra en anden planet. Dog ikke for Olaf, en stor gut fra 2. mellem dengang, en klassekammerat. Vi var netop igang med det første år i tysk, og han syntes han *måtte* prøve at sige noget, gik derfor helt

hen til de utilnærmelige Wehrmachtsangehørig og sagde højt:

»Guten Tag, sollen *Sie* weiterfahren?«

Det skulle de desværre ikke før godt 5 år senere.

Rektorskifte

Livet gik sin stille gang de første år af besættelsen, hvor tyskerne ubeskedent marcherede op og ned ad Storegade med deres larmende sange og hornmusik. For os i skolens hverdag var den største begivenhed, at vi skiftede rektor på skolen 2 gange med få års mellemrum. Lektoren som jeg mødte, nåede at karakterisere disse rektorskifter under vor samtale sådan, at fra en strammer, det var Raaschou, fik vi en slapper, og så kom der en strammer igen men vi fik altså – en strammer, det var *Poul Hugo Bohn*. På grund af sin store næse havde han fået tilnavnet tapiren, eller Taps, som det blev forkortet til i soraanerslang, og sådan er det gået helt til vore dages virkelighed.

Denne rektor kom vi i en meget stærk konflikt med, og det vil jeg gerne fortælle om som anden del af mine erindringsglimt, nu efter 9. april 1940, hvor alt blev anderledes. Selv om alt tilsyneladende forblev uændret for os, som var på skolen dengang.

Dimissionen 1945

Den 20. juni 1945, for 40 år siden, sad vi i denne sal og hørte på en tale til studenter og realister årgang 1945. Jeg sad dernede på 2. række ude til siden, og her på talerstolen stod *rektor Bohn*. Hans tale var alvorlig og ulystbetonet, fordi han, sagde han, sendte et hold afsted, der havde været i konflikt med hans *livssyn* og med *hans* ledelse af skolen.

Som en af de andre lærere (han er nu over 90 år gammel), sagde til mig senere på dagen: »*Nu har I gået her i 7 år, og vi har forsøgt at være i Jeres forældres sted og beskyttet Jer i denne vanskelige tid, jeg*

kan forsikre dig, Kurt Bresson, I er den årgang, der forlader skolen med et spark«.

Fotograferingen af holdet 1945 var blevet afbestilt, man ønskede ikke vore portrætter ophængt, vi skulle glemmes. Vi havde naturligvis selv lynhurtigt organiseret en fotografering, hvad billedet også bærer præg af, hvis man ser efter. Det er på Blå Gang. Men hvorfor var det kommet hertil, at vi skulle glemmes? Jeg skal prøve at skildre hvorfor.

Illegale blade

En grå februardag i 1943 med frost og sne stod jeg i den gamle fabrik bag Klosterporten sammen med *Flemming Moerner*, nu direktør for klorinfabrikken på Amager, og *Steen Thiele* nu læge i nærheden af Horsens (en stille mand, en lytter, hvad der er godt, tror jeg). Vi 3 stencilerede illegale blade.

Vi havde en almindelig, hånddrejet kopieringsmaskine, måtte arbejde uden handsker, det var bidende koldt. Bladene fik vi tilsendt fra København, og opgaven var at mangfoldiggøre dem til uddeling i Sorø. Det var her, vi første gang så billeder fra KZ-lejre med alle skeletmenneskene, kvalmende og oprørende, men det styrkede os i, at det arbejde vi var med i, skulle nytte.

Som I ved, havde tyskerne skærpet kursen overfor al illegal virksomhed, de henvendte fangne sabotører og andre efter grov tortur og sendte andre igen til tilintetgørelseslejrene, ting, vi læste om i Information, som begyndte i disse år og som vi mangfoldiggjorde, pakkede ind og bragte ud.

Flemming tog en pakke og gik ud på Torvet. Sorø havde som andre danske byer en håndfuld tyskere, sikkert fredelige, men hvem kunne vide, om Gestapo havde folk ude, så det var ikke uden risiko at bære blade rundt. Det skulle gøres. Ud for Svegård mødte han Bohn. På grund af pakken kunne han ikke tage sin kasket af reglementeret, som vi skulle (det havde vi omhyggeligt lært). Vi gik jo alle i mørke

uniformer med huer. »Hvad har du der«, spurgte Taps, streng og myndig af den gamle stive skole, og forlangte at Flemming skulle åbne pakken midt på gaden. Det gjorde Flemming, og Taps stirrede forfærdet på indholdet. Vil du øjeblikkelig gå op på mit kontor og lægge de blade, sagde han. Men Flemming havde genvundet fatningen og sagde blot: »Nej, det kan De fandme tro, jeg ikke vil«, og gik videre.

Han, der var 16-17 år, blev kaldt ind på kontoret om aftenen og fik et par knaldende lussinger og 14 dage tidligt i seng. Jeg tror nok, han overholdt straffen.

Også andre episoder bidrog til at øge spændingsforholdet, bagateller i forhold til, hvad der foregik omkring os.

Luftalarmer

På grund af luftalarmer måtte vi ofte vandre ad den lange trappe ned i kælderen, med vore madrasser rullet sammen og blive der i flere timer til vi kunne bevæge os op. Så vi kunne nok være noget søvnige om morgenen. *Viggo* sov på sovesalen her ovenpå nogle senge fra mig, vi var 32 ialt, så vinduerne måtte være åbne, og koldt var der. Hver morgen blev vi vækket af Rasmus, overtjeneren, som gik rundt med en stor mælkeklokke. Det var overordentlig irriterende, navnlig hvis vi havde været i kælderen, så jeg forstår godt, at *Viggo* en aften byttede klokken om med en juleklokke af pap. Da Rasmus kom ind om morgenen, uden at fortrække en mine, lød der kun et sørgeligt bløp-bløp. Alle kom for sent, og der var stor opstandelse, det varede nogle dage, før synderen meldte sig, men i disse dage kom Bohn hver dag i spisesalen og spidede os med sine øjne, så at vi alle følte os skyldige. Ordning muss sein, og *Viggo* fik af spanskkrøret, det måske, som Ranvig har gemt som et historisk klenodie?

2 illegale grupper

Også andre sære episoder øgede spændingsforholdet.

Foråret 1944 organiserede vi 2 illegale

grupper på skolen, ialt 12 mand, som var håndplukkede efter længere tids overvejelser og vurderinger os selv imellem. Vi dannede disse 2 grupper som terrænsportsdelinger og i forbindelse med de voksne illegale i byen fik vi træning i våbensamling og blokade. Hovedopgaven for os var dog, at rapportere tyske militærbevægelser, kortlægge biveje langs hovedvejsstrækningen Ringsted-Slagelse. Vi havde på vore ture set, at tyskerne havde lavet maskingeværreder langs hovedvejen, hvor de med løbene godt skjulte rettede mod syd, var klar til skud, når englænderne kom, hvis de kom. Vi skulle så kunne lede dem forbi de tyske stillinger gennem skovene. Det blev heldigvis ikke aktuelt.

I et lille og lukket samfund kan det ikke skjules, at der trods alt foregår andre ting end skolearbejde. Bohn måtte vel med bekymring se, at nogle af hans drenge, som han kaldte os, beskæftigede sig med farlige ting og imod samarbidskursen. Ad kanaler, jeg ikke kender, kontaktede han modstandsbevægelsens ledelse for at få indflydelse på, hvem af drengene på skolen, der bedst kunne undværes til illegalt arbejde uden at forsømme skolearbejdet. Sorøledelsen tilkaldte os, og vi blev enige om at bremse Bohns indblanding, men han havde svært ved at acceptere os som forhandlingspartnere, og spændte ben for os, hvor han kunne.

Nogle af os blev sendt til Herlufsholm til skriftlig studentereksamen, og det var en kontrast til, hvad vi var vant til.

Det illegale arbejde dernede blev ledet af *deres* rektor og af hele lærerkollegiet. Vi kom fra et besværligt arbejde imod to fronter, udad imod den tyske okkupationsmagt, indadtil frygten for repressalier, fordi vi havde engageret os illegalt. Man kunne have relegeret os, smidt os ud af skolen med en pennestrøg. Vi oplevede, at vi ikke fik støtte fra en eneste af de lærere, som vi havde omkring os (f.eks. i undervisningen), de levede selv i en slags paralysetilstand af frygt eller angst, det var i datidens virkelighed, som at komme til en

helt anden verden i den tid, vi opholdt os i Herlufsholm.

Der var dog en af lærerne, som vi fornemmede havde mod og mandshjerte, det var den gamle maler *Siegfred Neuhaus*. Han fik bud med skolens tjener *Hans Aage*, som lignede en munk, der havde overlevet fra Absalons tid, om at komme op på rektorkontoret. Neuhaus sagde til munken: »Sig til den lort, at hvis han vil mig noget, så kan han sågu komme her ned«. Det var i tegnesalen, nede i den gule bygning ved siden af den badeanstalt, skolen opvarmede en gang om ugen, så vi kunne bade 6 drenge af gangen i det samme vand.

Det var, før hygiejnehysteriet brød ud.

Afsluttende bemærkninger

Hermed kommer jeg til de afsluttende bemærkninger.

Efter krigen var det oppe i tiden, at søge en eller anden livsform eller livsfilosofi, der kunne føre igennem den desillusion, som krigen i sig selv bragte, den virkelighed, som vi så jøderne havde oplevet, og den virkelighed, Hiroshima og Nagasaki efterlod til os.

Professor Hal Kock forsøgte, at redefinere begrebet demokrati til noget praktisk anvendeligt, hvor det enkelte menneskes værd atter blev understreget. Jeg syntes nok, at jeg her fandt genklang for nogle af mine ufuldstændige tanker, som jeg havde gjort mig de sidste halvandet år af besættelsen.

Jeres Rektor sagde i sin dimissionstale til Jer den 20. juni i år, hvis jeg husker ret, at han ville ønske for Jer, at I måtte blive aktive mennesker, men ikke terrorister, og jeg går ud fra, at du dermed også mener, meningsterrorister, der forsøger at tyrannisere deres omgivelser i alle sammenhæng her i livet, privat eller offentligt.

Vi fik at vide, da vi blev sendt hjem fra skolen, eller sparket ud, at vi måtte forstå, at det var med den største personlige overvindelse Taps kunne stå heroppe, ansigt til ansigt med et hold elever, der havde opført sig stik imod, hvad han selv opfattede som bærende evige værdier.

Amnesti International

Magt er at berøve nogen noget, bl.a. selvstændighed, og magt forklæder sig på mange måder, og jeg vil gerne her, hvor jeg har lejlighed til det, pege på en organisation, der har som sit primære formål at styrke og beskytte det enkelte individ overfor magtudøvelse.

Jeg har i mange år som læge deltaget i *Amnesty International* og har set dette arbejde bl.a. som en naturlig forlængelse af det, vi fandt ud af dengang for 40-45 år siden, da vi var med i det, man nu om dage lidt overbærende kalder for frihedsbevægelsen imod tyranniet, som altså viste sig for os både udenfor og indenfor på skolen selv.

Jamen er det nu rigtigt, *var det ikke en herlig krig, som Rifbjerg spørger*, en slags idyl, vi kom jo hinanden meget mere ved, der var samling i folkestrejker, bål og ballade på gaderne, solidaritetsfølelse i mørkelægningsstimerne, hvor vi kunne gå hjem fra danseundervisning på hotel Klubben, hånd i hånd o.s.v. Er livet ikke bare en mærkelig drøm, er det rigtigt, som jeg husker det, eller er det efterrationalisering, måske en dramatisering og en kunstig skærpelse af modsætningsforhold?

Er fortiden død?

Nej, jeg tror det ikke, jeg tror, vi husker fejl, hvis vi har glemt, hvor ængstelige vi var for at blive taget af tyskerne, vi vidste,

at de kunne rive neglene af folk, eller vi kunne blive bedt om at rejse fra skolen, det skete for et par stykker på enkeltbillet, fordi vi var imod en restriktiv konservatisme, der til forveksling lignede den nazisme, vi havde indset måtte udryddes. Er det ikke fortid alt dette? *Lad dog de døde begrave deres døde!*

Fornylig erfarede jeg, at ikke blot historieundervisningen er nedtrappet, fortiden er død, også undervisningen i litteratur.

På et af vore morgenmøder på afdelingen i Stavanger citerede jeg Johan Herman Wessels »*Du aldrig bliver gift, hvis det i dag ej sker?*«

Jeg spurgte en yngre kollega, om han kendte denne norske digter. Det gjorde han ikke. Jamen havde I da ikke kærlighed uden strømper i gymnasiet? spurgte jeg. Den yngre kollega tænkte sig ikke om, og svarede: »Jo – engang imellem!«

Mine damer og herrer, kammerater og venner fra Sorø Akademi, er fortiden død? Hvad var idyl, hvad var virkelighed? Jeg tror, at vi dengang var oppe imod noget som stadig eksisterer, men som nu kaldes fundamentalisme, det er det samme.

Min professor i fysiologi sagde: Den vågne tilstand er en irritationstilstand. Men måtte vi – I altid være vågne, også i overført betydning. Det er rent ud sagt fandens besværligt, men det er nødvendigt.

Kurt Bresson (S 45)

Cricket på Store Plads i gamle dage. (Fot. Svend Erik Worm)

Gymnasiet på Sorø Akademi 1909-11

af Henry Krog-Meyer (S 11)

Henry Krog-Meyer, født den 31. oktober 1892, stud. fra Sorø 1911, cand. polyt 1917, har boet i London og arbejdet der størstedelen af sit liv. Han er bror til Einer, Herluf og Olaf Krog-Meyer, alle Soranere, og er nu 92 år gammel.

Se »Sorø i min tid 1906-11« i Soraner-Bladet nr. 5 1985 af samme.

Gamle drenge i gamle Danmark, som engang var gymnasiaster på Sorø, bør takke en gunstig skæbne for at have tilmålt dem en oplevelse, som er for de få udvalgte, i hvis turban appelsinen faldt.

Drengene i II og III g. kaldtes gymnasiaster. Vi boede på Rektorgårdens første sal og på bagbygningen til Gymnasiet. Der var 6 eneværelser, som tilfaldt de dygtigste 3g'ere, man valgte kammer i pointsorden, og det var fornøjeligt at flytte ind på et enekammer med 2 skabe i stedet for ét. I skabet stod skrevet en lang navnerække af tidligere beboere, og med stolthed røjede man sit navn til – det sidste i en række af fine forgængere.

De andre gymnasiaster boede på tomandskamre, man aftalte med en god kammerat at dele værelse og ansøgte derpå inspektionen om et kammer. Man begyndte med at elske hinanden højt og inderligt, derefter fulgte en periode, hvor man sloges som hund og kat, og endelig fik man så travlt med eksamenslæsning, at alt nag blegnede.

På forbygningen var endnu et enekammer i gavlen lige over for trekanten på Store Plads. Det beboedes af »udsmideren«, hvis embede var at holde *møjungerne* borte fra Trekanten. Men så indgroet ved tradition var ungernes respekt for denne hellige grund, at udsmideren aldrig fik brug for aktion på embeds vegne.

Et år hed han Gabriel Lind. Han var dybt interesseret i den spirende flyvning og fik tilnavnet Gabri-Ellehammer-Zeppe-Lind. Vi sov i tre værelser på Rektorgårdens førstesal. Sengetid kl. 22,30.

Inspektionen var tildelt adjunkt *Holten Bechtolsheim*, *genannt Mauchenheim*,

som beboede et værelse på bagbygningens førstesal.

Kort efter læsetidens begyndelse kl. 6 om aftenen gik han rundt for at se, om alle var gået i fælden. Der var ruder i dørene, dækket af en klap, og han bankede altid på, inden han åbnede klappen. Han havde respekt for en gymnasiasts privatliv!

Gymnasiet havde sin egen tjener Henrik, der boede på et loftsværelse på bagbygningen. Om morgenen ringede han med en skurrende klokke, som bestialsk og brutalt udrev os af vor søde søvn. 5 minutter senere kom Holten på inspektion, og *véd* den arme synder, der endnu lå i kanen! Han blev idømt ½ times tidligere sengetid samme aften. Og denne straf var så nedværdigende og nederdrægtig, at man kun lod sig fange en eneste gang.

I bagbygningen var en stor samlingsstue Baldursalen med udgang til haven. Her spiste vi havregrød om morgenen, her stod fem-mad kl. 4,30 og aftensmad kl. 7,30.

Rektor havde generøst overladt gymnasiet en del af sin store have med gode æbletræer. Vi valgte en havemand af 3g. – og det blev mig. Jeg havde 4 havekarle af IIg. til disposition. Vi lånte skuffejern, river o.s.v. af Akademiets haveformand, og så gik det løs med havens vedligeholdelse. Vi plukkede en god høst af æbler, gemte den i rektors kælder og fordelte den senere på vinteren blandt gymnasiasterne.

Gymnasieforeningen Baldur

En gymnasiastforening nedarvedes fra tidligere generationer, og den videreførtes troligt af os. Den hed Baldur, men der rejstes diskussion, om den ikke burde hedde Balder, men Baldur sejrede ved afstemning.

Bestyrelsen bestod af en præsident af IIIg., en førstecensor af IIIg., en andencensor af IIg. Vi holdt Baldurmøde hver onsdag om vinteren. Censorerne skrev efter

tur referat af møderne og oplæste det ved det følgende møde.

Det var svært for bestyrelsen at skaffe underholdning til møderne. Enkelte fremmede talere gæstede os f.eks. den berømte *Olfert Ricard*, og højere kunne vi jo ikke stræbe rent moralsk! Holten var en årlig æresgæst. Han var fortræffelig. Bl.a. førte han os på tur i Akademihaven til mindesmærket for faldne soranere i de sønderjyske krige, der holdt han en fortræffelig tale om Slesvig.

Den sidste udvej til fremskaffelse af underholdning var grusom: En stakkels gymnasiast blev udtrukket ved lodtrækning og måtte så producere et foredrag.

Minerva

Vi skrev et gymnasiastblad: »Minerva«. En mere eller mindre kunstnerisk forside blev fremskaffet af folk, der kunne tegne, og litterært anlagte medlemmer indsendte artikler og enkelte digte. Indholdet læstes op ved møderne og modtoges somme tider med bifaldende klapsalver og somme tider med ominøs stilhed! Minerva opbevares nu på Akademiets bibliotek og kan studeres der. Det udlånes ikke!

Gymnasiasterne holdt nogle aviser, som lå i Baldursalen. De fleste af os tilhørte »Højre«, og de udvalgte blade var derfor konservative.

Men nogle mere radikale elementer ønskede at holde Politiken; det blev stemt ned. Imidlertid ville de radikale læse deres yndlingsblad og enedes om selv at betale abonnementet, men de stokkonservative hævdede, at de ikke ville have bladet – sådant et smudsblad – liggende i Salen og forpuste atmosfæren, vild diskussion og hyl og skrig om menneskerettigheder, men det endte med, at de radikale måtte lade bladet cirkulere mellem tilhængerne, og det sås aldrig i Salen.

Klasseværelserne

Klasseværelser for II og IIIg. lå i Akademibygnings nordøstlige fløj, og alumnerne på Hovedbygningen kunne fra landkamrene se en stadig strøm af gæve

gymnasiaster vandre værdigt skråt over Fratergården.

Vi var en god klasse og havde et godt forhold til lærerne. Ingen tænkte på at lave fest med lærerne. Gamle H. G. Olrik kaldte os præmieårgangen af 1911.

I II og IIIg. måtte vi ryge, det blev ikke misbrugt, og vi havde jo heller ikke mange penge til tobak, men ved Baldurmøderne blev der pulset bravt, især ved mødets begyndelse, atmosfæren var tyk og sigtbarheden begrænset.

Lommepenge

Alumnerne på Hovedbygningen fik 25 øre i lommepenge ugentlig. Gymnasiasterne skulle lære at administrere et større beløb over en længere periode, så vi fik 2 kr. om måneden og 2½ hver anden måned. Det gik hurtigt os, som det går alle senere i livet: Nogle brugte deres penge straks, andre holdt hus med deres. De første søgte at låne af de sidste, men i slutningen af måneden var det svært at låne 25 øre. Dog viste et enkelt finansgeni sig hurtigt, og man vidste, at NN havde penge på lommen altid. Der var aldrig vrøvl med at få et lån tilbage, for ingen drømte om at snyde en kammerat, og der står jo skrevet:

»Thi sølv og guld det skal I ikke sanke,
det har I aldrig lært at finde her«.

Rektor Hoff

Samtidig med vor afgang som studenter i 1911 trak rektor Hoff sig tilbage. Det gjorde vor sidste translokation mere højtidelig, men den måtte holdes i gymnastiksalen, for der var ikke plads i Festsalen. »Concinamus, o sodales« lød ikke så godt blandt ribber og klatretove.

Rektor Hoff kaldet: »Gåsen« på grund af sin vraltende gang, var vellidt af drengene og respekteret af lærerne. Han døde allerede efter ét års otium. Derfor kendte hele skolen ham ved hans begravelse på Sorø gamle kirkegård, og den blev netop så højtidelig og ærefuld, som Akademiets historie og traditioner krævede.

Epilog

Det er vel værd at lægge mærke til, hvor lidt tilsyn vi faktisk var underkastede som gymnasiaster. Det eneste, som kontrolleredes, var op og iseng til rette tid og nærværelse ved læsetidens begyndelse kl. 6. Ellers var vi fri og uafhængige dagen igennem.

Det var behageligt, og vi kunne tåle det, der var ordnede forhold alle vegne.

Og Sorø Akademi står med palmer i hånden. Lad os erindre – lad os erkende lærernes dygtighed, skolens nøjsomme hverdag og dens blankslidte bukser, dens minimale tilsyn og dens generøse princip: *Frihed under ansvar*. Nu sidder du med pligter – med ansvar – måske med gæld:

Til Brevkassen

Svar til »Vænge-alumne

1937-38«

I Soranerbladet for september, nr. 7, spørger en »Vænge-alumne 1937-38« om, hvem der kan huske traditionen om aftenrødgrød på Vænget?

Det tror jeg, der er mange, der kan, for denne tradition fandtes i alle mine Vænge-år fra 1945-54.

I de år fik »drene«, som vi dengang sagde, frugtgrød af al slags om aftenen hele sensommeren igennem, hvad de var meget begejstrede for.

Min forgænger *Axel Blem*, der var inspektionshavende på Vænget 1936-47, fortalte mig engang, at man også havde servering af frugtgrød om aftenen i hans Vængetid, og det stemmer jo udmærket overens med Vænge-alumnens erindringer.

Det skurrede slemt i mine øren, da jeg skrev navnet: Axel Blem. Dengang hed det jo altid: Hr. Blem! Og det morsomme – ja, man kunne næsten fristes til at sige: Det ironiske – er, at denne tiltaleform slet ikke virkede distancerende i forholdet elev – lærer, tværtimod.

En tåget regnvejrsfertermiddag på Vænget står tydeligt i min erindring. Da gik døren til karnapstuen pludselig op, og ind

dengang skulle du bare gøre, som de andre gjorde, og administrere 2 kr. om måneden. Skolen står der stadig med sin historie og hæderkronede traditioner. Tag derned en sommerdag, drag fra det yderste hav til de veje, og de lønlige stier, som din barndoms fod betrådte – se dens roser spire frem – lyt til Navnebøgens susen i den sagte vind; da vil du mindes henrundne tider, da du granskede gamle skrifter og grundede over fremtids dage.

Måske er du nu rynket og bøjet. Men minderne er rette og ranke, og forhåbentlig er dit sind ungt nok til at erkende, hvad du modtog i ungdommens sorgløse dage.

kom hr. Blem på uventet besøg. I det øjeblik så alle op fra det, de var beskæftigede med, og en af drengene sagde: Hr. Blem! – Han sagde kun disse to ord. Men derved strålede hans øjne stærkere og klarere end Venus, når den er aftenstjerne.

Jeg håber inden alt for længe at komme tilbage til Vænget, dets beboere, skikke og traditioner. Men indtil da blot dette foreløbige svar – med et glimt fra en levende og dog forsvundet verden.

J. Nielsen

»Jeg veed et sted«

Kommentar til kritik af Max Sydendals nye melodi »Jeg veed et sted«.

Siden vores afgang fra Akademiet i 1982, er antallet af kreative aktiviteter på skolen steget meget. Af nye aktiviteter kan vi bl.a. nævne: Projektuge, alternativ idrætsdag, idrætslinie, gammel-soranersportsdag, de mere iderige morgensamlinger, elevbands og skolekorets opblomstring.

Vi glædes over at se så positive ændringer – et tegn på nytænkning og liv! Det klæder den gamle traditionsrige skole at vise denne modtagelighed overfor nye inspirationer.

At Max Sydendal i visse kredse har fået en så negativ respons på sin nye melodi ser vi med stor skuffelse som tegn på

Ægte Fadøl er lidt mere...

FAXE FAD

Den ægte Fadøl
Frisktappet direkte
fra Faxe's fadøl-arkiv

FAXE FAD

FESTLIG,
FRISKTAPPET,
FORNØJELIG,
FYLDIG...

Leverandør til det danske folk

FAXE
BRYGGERI

POUL ANDERSEN

JÆGERHUSENE 41

2620 ALBERTSLUND

Adresseændringer og reklamationer
rettes i Skandinavien
til det lokale postkontor.

manglende forståelse for – og konservativ
uvillighed mod denne udvikling.

Det er spændende at se opfindsomhed
komme til udtryk i en ellers meget intakt
tradition. Endvidere behøver den nye me-
lodi nødvendigvis ikke opfattes som tvang
eller definitiv løsning, men som en alter-
nativ mulighed.

Agnete Hedegaard
og Lone Pedersen (S 82)

Filmen om Sorø Akademis Skole?

I mere end 20 år er der talt og skrevet om
at lave en film om Sorø Akademis Skole.

Der er da også blevet optaget en hel del
16 mm. farvefilm, dels amatørfilm og dels
mere professionelt arbejde.

Nogle af pengene til disse optagelser er
kommet fra *Faxe Bryggeri* og *Kongskilde
Maskinfabrik*, og Soransk Samfund har
endnu ca. 12.000,00 kr. stående på en
særlig filmkonto.

Af flere grunde er Sorø-filmen aldrig
blevet færdig, og skal man lave en god,
professionel film om Sorø Akademis Skole
i dag, vil det koste flere hundrede tusin-
de kroner.

Disse mange penge kan næppe skaffes,
men hvis der blandt gammel-soranere fin-
des en filmand, der i anledning af skole-
ns 400-års jubilæum har lyst og tid til at
få noget ud af det forhåndenværende stof,
bedes han snarest muligt henvende sig til
Sv. Erik Worm, Peter Damsvej 45, 4180
Sorø, tlf. (03) 63 04 83.

Frokosttalere

Der vil ikke være indbudte talere ved fro-
kosterne i december og januar.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1985.
For medlemmer fra og med årgang 1978 samt for
medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-.
Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kon-
tingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30.
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10
Kontingent giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 84 og 85 er kontingentfri.

Postændring - Kontingent m.v.

SOR-data	SOR-data
Postboks 1078	Dr. Tværgade 30
København K.	1302 København K.
(udgår)	

Betaling

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Fær-
øerne, i Norge, Finland og på Island fremsendes
fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige ud-
land, bedes tilsende os en check trukket på en
dansk bank og lydende på danske kroner (det kos-
ter ellers Samfundet d. kr. 30,00 at indløse en
check). Denne indbetaling må gerne komme kas-
sereren i hænde uden yderligere opfordring, hvor-
ved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND stiles til:

Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon (02) 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 87 05 45

Sorø Bogtrykkeri APS
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75